

10.3.2023

Statens arbetsmarknadsverk

Innehållsområde Tjänste- och arbetskollektivavtalsverksamhet Anställningsvillkor Löner
Bestämmelser som utfärdandet av föreskrifter/anvisningar baserar sig på Lag om statsrådet 12 §, reglemente för statsrådet 17 §
Målgrupper Ministerier och ämbetsverk
Voimassaoloaika / Giltighetstid 10.3.2023–28.2.2025
Upphäver föreskriften (datum nr) VN/11488/2022-VM-1, 13.4.2022

Verkställighets- och förhandlingsföreskrifter för avtalsperioden 2023–2025

1. Statens avtalslösning för perioden 2023–2025

Finansministeriet och huvudavtalsorganisationerna undertecknade 24.2.2023 statens tjänste- och arbetskollektivavtal på central nivå för avtalsperioden 2023–2025. Statens tjänste- och arbetskollektivavtal för avtalsperioden 2023–2025 (nedan avtalet på central nivå) godkändes av statsrådet 2.3.2023 till den del det är fråga om ett tjänstekollektivavtal och av riksdagen 3.3.2023.

Avtalet på central nivå och dess underteckningsprotokoll samt de tjänste- och arbetskollektivavtal som ingår i avtalslösningen finns på finansministeriets webbplats www.vm.fi och nås via denna [länk](#).

Genom 3 § i avtalet på central nivå har statens allmänna tjänste- och arbetskollektivavtal samt statens tjänste- och arbetskollektivavtal om arbetstider, semestrar och ersättning för resekostnader förnyats med de ändringar som framgår av dessa avtal. Genom 4 § har man också förnyat de branschspecifika tjänste- och arbetskollektivavtalen.

Statens arbetsmarknadsverk utfärdar dessa föreskrifter till förhandlingsmyndigheterna och kollektivavtalsämbetsverken inom förvaltningsområdet för att verkställa avtalslösningen.

Centrala åtgärder och tidtabeller för dem under avtalsperioden

Senast 24.3.2023 ska avtalsparterna på ämbetsverksnivå gemensamt konstatera vilka av deras tjänste- och arbetskollektivavtal samt underteckningsprotokollsavtal som är i kraft under avtalsperioden. Konstaterandet protokollförs på ämbetsverksnivå. I protokollen inkluderas också lönetabeller justerade enligt den allmänna höjning som görs 1.5.2023.

Senast 15.12.2023 ska avtalsparterna förhandla och med preciserande tjänste- och arbetskollektivavtal avtala om den ämbetsverkspott som ska genomföras 1.3.2024. **Förhandlingarna bör inledas senast i oktober 2023.** I förhandlingsresultatet inkluderas också en lönetabell som innehåller den allmänna höjningen som träder i kraft 1.3.2024.

2. Förnyelse av avtal på ämbetsverksnivå och protokollförfarande

Enligt 4 § i avtalet på central nivå förnyas de av ämbetsverkens tjänste- och arbetskollektivavtal för avtalsperioden 2023–2025 som gällde under avtalsperioden fram till 28.2.2023. Det gäller förutom tjänste- och arbetskollektivavtalen på ämbetsverksnivå även underteckningsprotokollavtal om statens lönesystem.

För tydlighetens skull ska avtalsparterna på ämbetsverksnivå gemensamt konstatera vilka av deras tjänste- och arbetskollektivavtal samt underteckningsprotokollsavtal som utifrån det ovan sagda är i kraft under den nya avtalsperioden. Konstaterandet protokollförs på ämbetsverksnivå.

Parterna på ämbetsverksnivå ska i ovannämnda protokoll även inkludera de lönetabeller som justerats enligt den allmänna höjningen 1.5.2023. Den allmänna höjningen förklaras närmare nedan i punkt 3.

Protokollen skickas senast 24.3.2023 till Statens arbetsmarknadsverk per e-post på adressen sopimusasiakirjat.vm@gov.fi. Protokollen ska också skickas till Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning (Palkeet) senast vid den nämnda tidpunkten för betalning av den allmänna höjningen. Som bilaga finns en protokollmall som innehåller förnyelse av avtalet och konstaterande av den allmänna höjningen.

3. Allmänna höjningar

3.1. Beloppet för den allmänna höjningen och konstaterande av en lönetabell som justerats enligt den

Enligt 5 § i avtalet på central nivå ska lönerna från och med 1.5.2023 höjas med en allmänhöjning på 3,50 procent och från och med 1.3.2024 med en allmän höjning på 2,00 procent. Tabeller för uppgiftsrelaterade lönedelar och motsvarande samt individuella lönedelar, erfarenhetsdelar och andra lönedelar som bestäms i

förhållande till tabellönesättningen justeras på ett sätt som motsvarar den allmänna lönehöjningen. För tydlighetens skull ska avtalsparterna på ämbetsverksnivå inkludera de enligt den allmänna höjningen 1.5.2023 justerade lönetablerna i de protokoll som avses ovan i punkt 2.

De lönetabeller som justerats enligt den allmänna höjningen 2024 ska inkluderas i förhandlingsresultatet om fördelningen av ämbetspotten 1.3.2024 och i tjänste- och arbetskollektivavtalet. Om ämbetspotten hänförs till tabellen för uppgiftsrelaterade lönedelar innehåller förhandlingsresultatet lönetablerna från och med 1.3.2024.

Avtal om statens lönesystem på ämbetsverksnivå innehåller i allmänhet bestämmelser enligt 8 § 4 mom. i modellavtalet om fastställande av en allmän höjning för garantilön. En del av de nyare fusionsavtalen och avtalen om utveckling av statens lönesystem innehåller bestämmelser om tryggnad av den gamla lön som avses i dem. Gamla löner justeras med en allmän höjning och löner enligt statens lönesystem på det sätt som sådana löner i allmänhet justeras.

3.2. Allmänna höjningar av löner i euro

Enligt 9 § 1 mom. i underteckningsprotokollet för avtalet på central nivå ska även de fastställda eller avtalade månadslöner i euro för tjänstemän och arbetstagar som omfattas av tjänste- och arbetskollektivavtalen samt timavlönade tjänstemäns timlöner justeras med en allmän höjning på 3,50 procent från och med 1.5.2023 och med en höjning på 2,0 procent från och med 1.3.2024. Om man i avtalsområdet tillämpar den möjlighet som fastställts i 6 § 1 mom. i avtalet att avtala om att ändra förhållandet mellan ämbetsverkspotten för 2024 och den allmänna höjningen påverkar det inte eurobeloppet av den allmänna höjningen av löner ovan utan den är även i detta fall 2,00 procent.

Därtill har man avtalat separat om höjning av arvoden för personalens representanter i 10 § i underteckningsprotokollet liksom även om höjning av månadslöner för personalen med övningsuppgifter i 11 § i underteckningsprotokollet. På höjning av dessa löner och arvoden tillämpas endast de nämnda bestämmelserna i underteckningsprotokollet.

3.3. Allmänna höjningar av lönetillägg och tilläggsarvoden i euro samt möjlighet att avtala om dem inom försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet

Enligt 9 § 2 mom. i underteckningsprotokollet ska även de lönetillägg och tilläggsarvoden i euro som enligt de tjänste- och arbetskollektivavtal som gäller sedan tidigare eller enligt vedertagen praxis ska justeras genom allmänna höjningar också höjas med de ovan angivna allmänna höjningarna år 2023 och 2024.

Enligt 9 § 3 mom. i underteckningsprotokollet har man när det gäller försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet kommit överens om att parterna på ämbetsverksnivå genom tjänstekollektivavtal kan komma överens om att ovannämnda lönetillägg och tilläggsarvoden inte justeras med allmänna höjningar eller att de justeras med allmänna höjningar med lägre procenttal. Då kan man genom tjänstekollektivavtal komma överens om andra avtalsändringar som i fråga om kostnadseffekter och tidpunkt motsvarar en ogenomförd allmän höjning eller en del av den. Om försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet är villiga att ingå sådana avtal ska förhandlingar om tjänstekollektivavtalen i ärendet föras före 15.12.2023. Förhandlingarna kan senareläggas fram till 15.2.2024 enligt det förfarande som beskrivs i punkt 6.

Om man i avtalsområdet tillämpar den möjlighet som fastställts i 6 § 1 mom. att avtala om ändring av förhållandet mellan ämbetsverkspotten för 2024 och den allmänna höjningen påverkar det inte beloppet av den allmänna höjningen av lönetilläggen i euro ovan, utan det är även i detta fall 2,00 procent.

4. Ämbetsverkspotten

4.1. Allmänt om ämbetsverkspotten

Enligt 6 § i avtalet på central nivå ska en ämbetsverkspott på 0,50 procent införas för varje avtalsområde från och med 1.3.2024. Inom respektive avtalsområde kan man komma överens om ett annat förhållande mellan ämbetsverkspotten och den allmänna höjningen på 2,00 procent som betalas 1.3.2024. Förhållandet kan ändras så att ämbetsverkspotten uppgår till högst 1,50 procent.

Inom respektive avtalsområde kan man således avtala om att ämbetsverkspotten i sin helhet används som en allmän höjning, varvid den allmänna höjningen 2024 är 2,50 procent, eller att ämbetsverkspotten kan uppgå till högst 1,50 procent medan den allmänna höjningen är 1,00 procent. Man kan avtala flexibelt om förhållandet mellan pottens storlek inom ramen för de ovannämnda intervallerna. Om ämbetsverket tillämpar fler än ett avtal om statens lönesystem utgör varje avtal ett eget avtalsområde.

De allmänna bestämmelserna om genomförandet och användningen av ämbetsverkspotten ingår i 6 § ovan. Förhandlingsbestämmelserna om potten finns i 8 §.

4.2. Användning av ämbetsverkspotten för att utveckla statens lönesystem

Syftet med förhandlingarna för att verkställa ämbetsverkspotten är att nå ett förhandlingsresultat om tjänste- och arbetskollektivavtalet i enlighet med 6 § i avtalet på central nivå. Potten ska användas så att lönerna främjar effektiviteten inom statsförvaltningen och dess verksamhetsenheter, förbättrar konkurrenskraften när

det gäller att få och hålla kvar kunnig personal samt förbättrar lönejämställdheten mellan kvinnor och män.

Potten används i första hand och huvudsakligen till att utveckla statens lönesystem i syfte att genomföra de angivna målen. Fördelningen av potten sker på det sätt som anges nedan. Den allmänt sporrande effekten av lönesystemet bör bevaras.

4.3. Omstruktureringar i statens lönesystem

När potten används för att utveckla statens lönesystem ska den kanaliseras till omstruktureringar i lönesystemen, särskilt till att bestämma grunderna och gradera tabellerna för den uppgiftsrelaterade och den individuella lönedelen på ett sporrande och konsekvent sätt och till att förbättra möjligheterna att med lönedelarna reagera på förändringar i uppgifternas svårighetsgrad och i prestationerna.

Med omstruktureringar menas att de lönegrunder inom statens lönesystem som avses i tjänste- och arbetskollektivavtalen eller underteckningsprotokollsavtalen ändras genom en överenskommelse och att potten används för att täcka kostnaderna för ändringen. I syfte att utveckla statens lönesystem kan man således ändra tabellerna för uppgifternas svårighetsgrad och den individuella arbetsinsatsen, t.ex. graderingen av krav- och prestationsnivån och beloppen, liksom även antalet nivåer och deras spännvidd. Det är också möjligt att utveckla systemen för bedömning av svårighetsgrad och prestation, såsom kriteriernas struktur, innehåll och vikt. Dessa åtgärder kan vidtas genom ändring av de ursprungliga tjänste- och arbetskollektivavtalen och/eller av lokala avtal som kompletterar dem (s.k. underteckningsprotokollsavtal, där bl.a. värderingssystemen inom statens lönesystem och handböcker preciseras). En omstrukturering kan även till exempel vara att en grupp personer som utför samma uppgifter flyttas från en kravnivå till en annan. Däremot betraktas individuellt riktade ändringar i krav- och prestationsnivån inte som omstruktureringar i statens lönesystem.

I förhandlingarna om ämbetsverkspotten kan man också granska möjligheten att frigöra medel från erfarenhetsdelen och kanalisera dem till tabeller och grunder för lönefaktorer som bestäms enligt uppgiftens svårighetsgrad eller den individuella arbetsprestationen.

Statens lönesystem kan också utvecklas så att man kommer överens om att vidta utvecklingsåtgärder stegvis genom att förfarandet med en övergångsperiod tillämpas och finansieringen täcks med ämbetsverkspotten och eventuella andra potter som senare fördelas lokalt så att tidpunkten då de olika faserna genomförs och pottorna används kopplas samman med de ekonomiska effekterna (10 § 5 mom. i avtalet på central nivå).

En persons kravnivå kan ändras i samband med fördelningen av potten. Det kan bero på en ändring av systemet för bedömning av svårighetsgraden eller en ändring som sker på annat sätt genom avtal, som exempelvis när kravkriterierna eller deras vikt ändras eller när en grupp personer som utför samma uppgifter på ovannämnda sätt flyttas från en kravnivå till en annan. Då är det inte nödvändigtvis fråga om en ändring av själva uppgifterna som skulle påverka prestationsnivån för de berörda personerna. I dessa fall tittar man i förhandlingarna på hur sådana förändringar i svårighetsgraden påverkar prestationsnivån och den individuella lönedelen och på motsvarande sätt kostnadsberäkningen av posterna. Då ska man fästa särskild uppmärksamhet vid hur dessa bestäms under de sex månader som följer på förändringen och när den upphör. Denna bestämning antecknas för tydlighetens skull i protokollet i samband med förhandlingarna och avtalas vid behov i själva tjänste- och arbetskollektivavtalet.

I en del lösningar med ämbetsverkspottar från tidigare år har man preliminärt eller avsiktligt också antecknat hur de framtida pottorna ska fördelas. Dessa skrivelser bör beaktas i förhandlingarna om ämbetsverkspotten.

4.4. Vissa andra objekt och kostnadsramar för avtalsverksamheten på ämbetsverksnivå

Som tidigare framgått är utvecklingen av statens löneavtal det huvudsakliga målet för avtalsverksamheten på ämbetsverksnivå och för införandet av en ämbetsverkspott. Ämbetsverkspotten kan också användas till finansieringen av resultatpremiesystemen och till de branschspecifika effektivitetsfrämjande arbetstidsarrangemang som är föremål för förhandlingar på ämbetsverksnivå (6 § 6 mom. i avtalet på central nivå samt 13 § i underteckningsprotokollet).

Enligt 10 § 1 mom. i avtalet på central nivå iakttas när det gäller förhandlings- och avtalsverksamhet på ämbetsverksnivå principen om kontinuerliga förhandlingar, enligt vilken parterna under avtalsperioden på ett ändamålsenligt sätt kan granska behoven av att utveckla avtalen och förhandla om dem.

I 6 § och 8–9 § i avtalet på central nivå finns bestämmelser om förhandlingar på ämbetsverksnivå, och de kompletteras i 10 §. Det finns även bestämmelser om överenskommelser på ämbetsverksnivå i huvudavtalet om ärenden som gäller statens tjänstekollektivavtal samt i andra tjänste- och arbetskollektivavtal på central nivå. Förhandlingar och avtal kan enligt 10 § 3 mom. ingås om ärenden som gäller så kallade avtals- och lagluckor. När det gäller lönevillkor och andra anställningsvillkor kan man även i övrigt förhandla och avtala om samma ärenden som man har avtalat om tidigare genom tjänste- och arbetskollektivavtal för respektive avtalsområde.

Enligt 10 § 6 i avtalet på central nivå får ämbetsverkens preciserande tjänstekollektivavtal eller arbetskollektivavtal inte ingå så att avtalen orsakar staten merkostnader. Enligt samma moment täcks finansieringen av tjänste- och arbetskollektivavtalen med lokala avtalspotter för respektive bransch (kostnadsram).

Bestämmelser om ärenden som hör till ämbetsverkens avtalsverksamhet finns dessutom i punkt 8.

4.5. Lönesystem vid omorganisationer

I situationer där två eller flera tidigare ämbetsverk sammanslås helt eller delvis ska man enligt i 9 § i avtalet på central nivå vid dessa omorganisationer anordna beredningen av det nya ämbetsverkets avtal om statens lönesystem (s.k. avtal om ett statligt lönesystem vid fusion) och ordna och förlägga förhandlings- och avtalsprocesserna i anslutning till den tidsmässigt så att ett förhandlingsresultat kan nås om ett avtal innan omorganisationen träder i kraft. Då bör man i första hand överväga om man kan utgå ifrån det statliga lönesystem som tillämpas på något av de indragna ämbetsverken i utvecklingen av ett nytt statligt lönesystem. Även dessa avtal omfattas av den så kallade kostnadsram som anges i punkt 4.4 ovan, med de preciseringar som beskrivs i följande punkt.

Ett avtal om ett statligt lönesystem vid fusion behöver endast ingås om det i samband med en omorganisation har etablerats ett nytt ämbetsverk som inte omfattas av något tidigare gällande avtal och där lönerna därmed betalas i euro tills det nya avtalet om statens lönesystem är i kraft. Det gäller på motsvarande sätt vid etablering av ett nytt ämbetsverk. Ett nytt avtal behövs inte i en situation då funktioner i en omorganisation ansluts till ett befintligt ämbetsverk utan att det läggs ner och etableras som ett nytt ämbetsverk.

Dock får inte heller i de situationer som avses i föregående stycke samordningen och tillämpningen av lönesystemen leda till en ökning av statens utgifter. Kostnaderna ska tas i beaktande på förhand och balanseras genom besparingar. Ministeriernas och ämbetsverkens ledning ska se till att man alltid när man förbereder omorganisationer strävar efter att undvika eller minimera tilläggskostnader för en sådan samordning och tillämpning av lönesystemen samt att de bedöms och beaktas separat redan när anslagsnivån och besparingskraven fastställs för det ämbetsverk som ska inrättas.

4.6. Övergångsperioder

Statens lönesystem kan också genomföras eller utvecklas så att man kommer överens om att vidta åtgärder stegvis genom att förfarandet med en övergångsperiod tillämpas och finansieringen täcks med senare ämbetsverkspotter (motsv.) så att tidpunkten då de olika faserna genomförs och pottorna används kopplas

samman med de ekonomiska effekterna. För närvarande pågår en övergångsperiod för statens lönesystem i fråga om två avtalsområden (Förvaltningsnämnden för Sveaborgoch Domstolsverket). Om ämbetsverkspotten eller en del av den är bunden till genomförandet av övergångsperioden kan den inte genomföras på något annat sätt. Vid ovannämnda ämbetsverk upphör övergångsperioderna inte ännu med ämbetsverkspotten 2024 utan en del av övergångsperiodernas växlar måste täckas med ämbetsverkspottarna för kommande avtalslösningar.

När man tillämpar förfarandet med övergångsperioder är det möjligt att endast en del av ämbetsverkspotten går till finansiering under övergångsperioden. Då kan man vid ämbetsverket i fråga förhandla endast om den återstående delen och fördelningen av den. I dylika situationer konstaterar avtalsparterna läget för potten och användningsbegränsningarna samt antecknar detta i protokollet. I samband med övergångsperioder avses med växel det belopp i procent som är bundet till finansieringen av övergångsperioderna i avtalet om statens lönesystem eller den återstående delen under övergångsperioden.

4.7. Nivåbeskrivningar vid bedömning av arbetsuppgifternas svårighetsgrad

I 15 § i underteckningsprotokollet till avtalet på central nivå har parterna på ämbetsverksnivå i detalj anvisats att gemensamt granska möjligheten att ta nivåbeskrivningar (motsv.) som stöd för en tydlig tillämpning av systemet för bedömning av svårighetsgrad samt att försöka förhandla om detta. I 2 mom. förutsätts det att särskild uppmärksamhet fästs vid att nivåbeskrivningarna och bedömningen av deras svårighetsgrad stämmer överens med systemet för utvärdering av svårighetsgraden inom branschen och att systemet bygger på att parternas, förtroendemännens och bedömningsgruppens möjligheter att få information och påverka inte försämras. Man har tänkt sig att införandet av nivåbeskrivningar främst sker genom att ändra handboken för kravbedömning (motsv.), vilket i allmänhet sker genom ett underteckningsprotokollsavtal om statens lönesystem.

Det primära syftet med att införa nivåbeskrivningar är alltså att stödja och underlätta arbetet med bedömning av svårighetsgrad och inte att ändra lönepolitiken. Införandet leder inte nödvändigtvis till ändringar i bedömningarna av svårighetsgrad och löner för personer. Om införandet ändå skulle ha kostnadseffekter omfattas dessa av den så kallade kostnadsramen i punkt 4.4. En ändring som orsakar kostnadseffekter, även om summan är noll, bör genomföras genom tjänste- och arbetskolektivavtal.

5. Engångspott

I samband med löneutbetalningen i april 2023 betalas till tjänstemän och arbetstagare ett separat engångspott. Engångspotten betalas till tjänstemännen och arbetstagarna 28.4.2023. Engångspotten är 12,20 procent av månadslönen enligt

7 § i det allmänna tjänste- och arbetskollektivavtalet, dock minst 500 euro. Engångspotten räknas utifrån den månadslön som betalats i februari eller den månadslön som skulle ha betalats i februari om den anställda hade arbetat.

Ett villkor för utbetalning av engångspotten är att tjänstemannens eller arbetstagarens anställningsförhållande har varit i kraft i februari 2023. Engångspotten betalas inte om tjänstemannen eller arbetstagaren under perioden 1–28.2.2023 har haft oavlönad tjänsteledighet efter prövning eller varit befriad från arbetet utan lön. Engångspotten betalas således till exempel till alla tjänstemän och arbetstagare som haft sådan familjeledighet som avses i kapitel 3.2 i det allmänna tjänste- och arbetskollektivavtalet oberoende av om lön betalas för frånvaron eller inte.

Om tjänstemannen eller arbetstagaren under perioden 1–28.2.2023 har arbetat på deltid delas engångspotten enligt samma förhållande. Om tjänstemannens eller arbetstagarens anställningsförhållande har varit i kraft under en del av februari 2023 betalas engångspotten enligt anställningsförhållandets längd i förhållande till antalet kalenderdagar. Samma förfarande tillämpas om tjänstemannen eller arbetstagaren under en del av februari har haft oavlönad tjänsteledighet efter prövning eller varit befriad från arbetet utan lön.

Engångspotten betalas direkt med stöd av avtalet på central nivå om de ovan nämnda villkoren uppfylls. Avtalsbestämmelserna om engångspotten inkluderas inte i avtalen på ämbetsverksnivå.

6. Förhandlingar om ämbetsverkspotten

Enligt 8 § i avtalet på central nivå ska förhandlingar om ämbetsverkspotten föras före 15.12.2023. Genom ett gemensamt protokoll enligt 8 § 1 mom. kan de nämnda parterna av grundad anledning komma överens om att senarelägga tidsfristen för förhandlingarna, dock med högst två kalendermånader, dvs. fram till 15.2.2024. En senareläggning av tidsfristen för förhandlingarna ändrar inte tidpunkterna för pottornas ikraftträdande. Protokollet om senareläggning av tidsfristen ska skickas till Statens arbetsmarknadsverk per e-post på adressen sopimusasiakirjat.vm@gov.fi.

Förhandlingarna om ämbetsverkspottarna ska inledas och föras i god tid innan tidsfristen för förhandlingarna löper ut. När man avsätter en tillräckligt lång förhandlingstid ska man också ta hänsyn till de bestämmelser i avtalen som gäller inlämnande av aktuella uppgifter till förhandlingsparterna två veckor innan förhandlingarna inleds. Förhandlingarna om ämbetsverkspotten bör inledas senast i november 2023.

Det är möjligt att avtala om ett annat förhållande mellan ämbetsverkspotten och den allmänna höjningen i enlighet med det som anges i punkt 4.1. I synnerhet om denna möjlighet används så att ämbetsverkspottens belopp ökas i förhållande till

den allmänna höjningen och man överväger att använda potten för strukturell utveckling av statens lönesystem på det sätt som anges i punkt 4.2 och 4.3, bör man inleda förberedelserna inför förhandlingarna om ämbetsverkspotten i samarbete med personalorganisationerna tidigare än i oktober 2023.

I 8 § 3 mom. i avtalet på central nivå anges att om förhandlingarna inte leder till ett tjänste- och arbetskollektivavtal om fördelningen av ämbetsverkspotten inom den tidsfrist som nämns ovan, fördelas potten i form av en procentuell allmän höjning. Då upprättas ett protokoll över ärendet, i vilket man konstaterar förhandlingarnas slutresultat och den nya lönetabell som uppstår som resultat av stupstockslösningen från och med 1.3.2024, där lönerna har höjts med ett sammanlagt belopp som omfattar ämbetsverkspotten och den allmänna höjningen, dvs. 2,50 procent. Protokollet skickas till Statens arbetsmarknadsverk per e-post på adressen sopimusasiakirjat.vm@gov.fi.

Det ovannämnda protokollförfarandet och beräkningssättet tillämpas även i de fall där man kommer överens om att använda ämbetsverkspotten för 2024 som en allmän höjning i sin helhet på det sätt som anges i 6 § 1 mom. i avtalet på central nivå. Skillnaden jämfört med den så kallade stupstockslösningen enligt 8 § 3 mom. är då att man uttryckligen uppnår en avtalslösning om att genomföra ämbetsverkspotten som en allmän höjning. Närmare bestämmelser om protokollförfarandet i denna situation finns i punkt 12.

7. Förhandlingar om beaktande av ändringarna i statens tjänste- och arbetskollektivavtal om arbetstider inom försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet

Försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet förhandlar om genomförandet av ändringarna i de tjänste- och arbetskollektivavtal om statens arbetstider som trätt i kraft 1.3.2023 inom ramen för sina preciserande tjänstekollektivavtal om arbetstider. I samband med detta kan man förhandla även om andra ändringar i dessa ämbetsverks preciserande tjänstekollektivavtal om arbetstider, i det fall att kostnaderna för ändringarna kan täckas genom att minska eller låta bli att genomföra de allmänna höjningarna av lönetillägg och tilläggsarvoden enligt punkt 3.3.

8. Förhandlingsföreskrift

Enligt 10 § 3 mom. i avtalet på central nivå förutsätter ett avtal på ämbetsverksnivå att finansministeriet har utfärdat den förhandlingsföreskrift som krävs för det. När det gäller tjänstemän grundar sig detta också på bestämmelserna i 3 § 4 mom. i lagen om statens tjänstekollektivavtal.

Finansministeriet utfärdar en förhandlingsföreskrift till försvarsministeriet och gränsbevakningsväsendet för att vid behov avtala om

1. att lönetillägg och tilläggsarvoden inte ska justeras med allmänna höjningar eller att de ska justeras med allmänna höjningar med lägre procenttal och om förverkligande av i fråga om kostnadseffekter och tidpunkt motsvarande avtalstillgångar på annat sätt (9 § 3 mom. i underteckningsprotokollet)
2. att preciserande tjänstekollektivavtal om arbetstider vid behov ändras på motsvarande sätt som man i avtalslösningen på central nivå ändrat statens tjänste- och arbetskollektivavtal om arbetstider.

Alla ämbetsverk kan också förhandla om de frågor som anges i nedanstående punkter. Förhandlingarna gäller de villkor som anges i de olika punkterna i denna föreskrift samt de förutsättningar som nämns i 10 § i avtalet på central nivå.

- a) de frågor som avses i 10 § 4 mom. i avtalet på central nivå, det vill säga i fråga om löner och andra anställningsvillkor samma saker som man inom respektive avtalsområde tidigare har avtalat om genom tjänste- och arbetskollektivavtal
- b) lönetillägg och tilläggsarvoden som berättigar till sjukledighetstillägg enligt 12 § 2 mom. och 16 § 3 mom. i det allmänna tjänste- och arbetskollektivavtalet
- c) lönetillägg och tilläggsarvoden som berättigar till semestertillägg enligt 18 § 2 mom. i semesteravtalet, samt tidpunkten för betalning av semesterpenning enligt 24 § 5 mom.
- d) arbetstidsarrangemang som avses i 32 § i arbetstidsavtalet enligt 6 § i arbetstidsavtalet och arbetstidsersättningar som avses i 32 § 3 mom. i arbetstidsavtalet
- e) förhandlingar om statens lönesystem i förändringssituationer (9 § i avtalet på central nivå)
- f) arbetstidslösningar som främjar resultaten (13 § i underteckningsprotokollet)
- g) främjande av nivåbeskrivningar (15 § i underteckningsprotokollet)
- h) avtalsförhandlingar enligt krisklausulen (20 § i underteckningsprotokollet). Ämbetsverksparterna ska informera parterna på central nivå (samordningsgruppen) innan förhandlingarna inleds. Förhandlingsmyndigheten ska alltså i detta fall kontakta Statens arbetsmarknadsverk.

Om förhandlingsmyndigheten har behov av att förhandla om andra frågor än dem som berörs av den förhandlingsföreskrift som utfärdas här, ska förhandlingsmyndigheten kontakta Statens arbetsmarknadsverk.

I 10 § 7 mom. i avtalet på central nivå fastställs att bestämmelser om den ordinarie arbetstidens genomsnittliga längd, semesterns längd och sjukledighets- och

familjeledighetsförmåner inte får frångås genom de preciserande tjänstekollektivavtal som ingås av förvaltningsområdets förhandlingsmyndigheter eller de arbetskollektivavtal som ingås av ett ämbetsverk.

I 3 § 2 mom. i huvudavtalet om ärenden som gäller statens tjänstekollektivavtal har man kommit överens om ett förfarande på central nivå som gör det möjligt att utvidga avtalsområdet på ämbetsverksnivå till att omfatta ärenden för vilka det inte finns någon avtalslucka sedan tidigare.

9. Bedömning av ämbetsverkspotternas effekter

9.1. Bedömning av effektivitetskonsekvenser

Enligt 6 § 2 mom. i avtalet på central nivå ska ämbetsverkspotten användas så att lönerna främjar effektiviteten inom statsförvaltningen och dess verksamhetsenheter, förbättrar konkurrenskraften när det gäller att få och hålla kvar kunnig personal samt förbättrar lönejämställdheten mellan kvinnor och män.

Vid förhandlingarna om fördelningen av ämbetsverkspotterna på ämbetsverksnivå ska det bedömas hur fördelningen av pottorna främjar effektiviteten och förbättrar konkurrenskraften när det gäller att få och hålla kvar kunnig personal. Bedömningarna ska skickas till Statens arbetsmarknadsverk tillsammans med den begäran om granskning som beskrivs i punkt 12.

Med effektivitet avses samhälleliga verkningar, produktivitet och lönsamhet, kvalitet och serviceförmåga samt en god förvaltning av mänskliga resurser. Tyngdpunkten ligger på en strategi för personalledning samt professionell ledning och i synnerhet kompetens- och prestationsledning. Lönepolitiken är en del av ledningen av ämbetsverket. Arbetsgivarens lönekonkurrenskraft och ämbetsverkets lönepolitik har en viktig roll. Effektivitetsfrämjande premiering kan innebära både att man sporrar till effektivitet och att man belönar för uppnådd effektivitet.

9.2. Bedömning av jämställdhetskonskvenser

Vid förhandlingar och överenskommelser om ämbetsverkspotter ska det även göras en bedömning av pottens konsekvenser för lönejämställdheten mellan kvinnor och män. Bedömningen ska göras enligt avtalsområde och lönesystem tillsammans med avtalsparterna. Jämställdhetskonskvenserna av ämbetsverkspotterna ska bedömas både i förhållande till de andra mål och användningsändamål för potten som anges i § 6 i avtalet på central nivå och i förhållande till situationen när det gäller lönejämställdheten inom avtalsområdet.

Rapporteringen om jämställdhetskonskvenser ska inkluderas i de begäranden om granskning som avses i punkt 12.

10. Informationshantering samt beräkning av ämbetsverkspottens effekter och kostnader

10.1. Informationshantering

Det är viktigt att förhandlingsparterna har tillräckliga, tillförlitliga och aktuella uppgifter. I förhandlingarna om de pottor som fördelas på ämbetsverksnivå behövs informationshantering och beräkningar för att klargöra alternativa fördelningssätt samt konsekvenserna av dessa. Nivåkravet på informationshanteringen ska i regel vara lika högt som det krav som gäller i övrigt i samband med förhandlingar om avtal om införande eller ändring av statens lönesystem.

I finansministeriets föreskrift från den 19.12.2019 om förhandlingsmyndighetens/ämbetsverkets statistiksamarbete betonas betydelsen av statistiksamarbete i förhandlings- och avtalsverksamheten. Organiseringen av informationshanteringen i förhandlingarna stöds delvis av den lönestatistikguide, Palkkatilastopas, som Statens arbetsmarknadsverk och huvudavtalsorganisationerna publicerade i omarbetad form 2016 (på finansministeriets webbplats på adressen <https://vm.fi/sv/avtalsverksamheten/statistiksamarbetet>) och den statistikutbildning som de har ordnat tillsammans.

Tjänste- och arbetskollektivavtalsbestämmelser om avtalsparternas och förtroendemännens rätt att få information och statistik innan avtalsförhandlingarna inleds ingår i allmänhet i avtalen för de enskilda avtalsområdena om statens lönesystem och i bilaga 2 till statens allmänna tjänste- och arbetskollektivavtal. Förtroendemännens tillgång till information beskrivs också i finansministeriets föreskrift om förhandlingsmyndighetens/ämbetsverkets statistiksamarbete som nämns ovan.

10.2. Beräkning av kostnader

De penningbelopp som motsvarar procentandelarna för ämbetsverkspottorna räknas på lönesumman enligt den nivå som rådde innan höjningen trädde i kraft och som gällde vid förhandlingarna inom respektive avtalsområde. Deltidsanställningar kan inkluderas i lönesumman eller utelämnas. Lösningens kostnadseffekt beräknas också på samma lönesumma, så att beräkningsgrunden i euro för penningbeloppet och kostnaderna är densamma. Om deltidanställningar ingår i lönesumman vid beräkningen av beloppet för potten ska de också beaktas vid beräkningen av lösningens kostnadseffekter.

Med lönesumma avses vid beräkning av pottorna den lön som betalas för ordinarie arbetstid och som inkluderar miljötillägg, automatiska tillägg och andra tillägg som har betalats för ordinarie arbetstid. Kostnaderna beräknas på motsvarande sätt så att de inkluderar de ovannämnda tillägg som ingår i lönesumman för ordinarie arbetstid. Vid beräkningen av de belopp som står till förfogande och vid beräkningen av kostnaderna beaktas således inte semesterpenning, ersättningar för

mertidsarbete eller övertid, andra ersättningar eller tillägg som betalas för mertidsarbete eller övertid.

Vid beräkningen av kostnadseffekterna ska även följande beaktas:

- de effekter som beaktas i kostnadsberäkningen ska bygga på avtalsändringar
- kostnadseffekterna av avtalen granskas i första hand vid den tidpunkt då avtalet träder i kraft
- i sådana fall där det anställningsvillkor som ska ändras varierar vid olika tidpunkter och granskningen av kostnadseffekterna vid den tidpunkt då avtalet träder i kraft därför inte ger en tillräcklig bild av saken, är det skäl att granska effekterna under en längre tidsperiod
- det som sägs i föregående punkt gäller också situationer där en förmån införs eller ändras och där avsikten samtidigt är att ändra ämbetsverkets verksamhet eller tillvägagångssätt på ett sätt som inverkar på utbetalningen eller utgivandet av förmånen
- i övrigt ska ändringar i arbetsgivarens tillämpningspraxis eller verksamhet eller tillvägagångssätt eller verksamhetsrelaterade eller administrativa kostnadseffekter inte kopplas samman med lösningarna eller kostnadsberäkningarna
- detsamma gäller för beräkningen av eventuella besparingar
- besparingar som föranleds av att garantiandelar eller motsvarande upphävs beaktas inte vid beräkningen

Arbetsgivartillgångar binds inte i samband med avtalsverksamheten och kopplas inte heller till avtalen.

10.3. Ämbetsverkspotten och den allmänna höjningen kumuleras inte med varandra

När det gäller den allmänna höjningen och ämbetsverkspotten som ska genomföras vid samma tidpunkt 2024 kumuleras beloppen inte med varandra (ingen "ränta på räntan"), utan deras sammanlagda effekt bestäms genom sammanräkning. Av denna anledning ska genomförandet av den allmänna höjningen och ämbetsverkspotten ske på följande sätt vid den aktuella tidpunkten:

1. Den allmänna höjningen 1.3.2024 görs i den tabell för den uppgiftsrelaterade lönedelen som gällde före 1.3.2024. Detta görs alltså utan att ämbetsverkspotten för 2024 redan har införts i tabellen. Även effekterna av och kostnaderna för ämbetsverkspotten beräknas med hjälp av de inkomster för ordinarie arbetstid och den tabell för den uppgiftsrelaterade lönedelen som gällde före 1.3.2024.

2. Av dessa två, den allmänna höjningen och ämbetsverkspotten, sammanförs de ändringar som gäller tabellen för den uppgiftsrelaterade lönedelen till en ny tabell som gäller från och med 1.3.2024, så att de ändringar i euro och cent som de ger upphov till räknas samman och summan fogas till den gamla tabellen. På så sätt kumuleras inte beloppen med varandra.

Denna fråga uppstår inte i någon annan situation än när ämbetsverkspotten ska föras in i tabellen för den uppgiftsrelaterade lönedelen.

11. Protokollförfarandet

Det gemensamma protokollförfarandet för ämbetsverkens avtalsparter används i olika situationer för förtydligande konstateranden av saker, om ett egentligt tjänste- eller arbetskollektivavtal inte ska ingås. Protokollförfarandet omfattar under avtalsperioden 2023–2025 följande punkter:

- genomförandet av de avtal som ska följas vid ämbetsverket (punkt 2)
- en allmän höjning, om inget annat avtal kommer att ingås (allmän höjning 1.5.2023, punkt 2 och 3)
- vilka begränsningar som gäller för användningen av ämbetsverkspotten och vilket belopp som står till förfogande i potten under övergångsperioderna (punkt 4.6)
- senareläggning av tidsfristen för förhandlingarna (punkt 6)
- konstaterande av att inget förhandlingsresultat har nåtts och vad det innebär, inbegripet lönetabellerna eller överenskommelse om att ämbetsverkspotten i sin helhet används som allmän höjning (punkt 6)

Dessa protokoll är inte tjänste- eller arbetskollektivavtal med undantag för den situation som nämns nedan i punkt 12. Man gör inga egentliga överenskommelser i dem. Av protokollen framgår i allmänhet en gemensam uppfattning om de ärenden som ska konstateras. Om det framgår olika ståndpunkter i ärendet ska de antecknas i protokollet. En protokollmall av allmän karaktär finns som bilaga.

Förvaltningsområdets förhandlingsmyndigheter samordnar protokollförfarandet. Protokollen skickas till Statens arbetsmarknadsverk på e-postadressen sopimusasiakirjat.vm@gov.fi.

12. Granskning av förhandlingsresultaten gällande tjänstekollektivavtal

I fråga om förhandlingsresultat som gäller ändring av tjänste- och arbetskollektivavtal ska det obligatoriska förfarandet enligt lagen och förordningen om tjänstekollektivavtal följas, det vill säga finansministeriet (Statens arbetsmarknadsverk) ska granska och godkänna resultaten av förhandlingarna om preciserande

tjänste- och/eller arbetskollektivavtal innan avtalen får undertecknas vid ämbetsverket. Samma förfarande gäller för underteckningsprotokollsavtal för statens lönesystem.

Om man vid ett ämbetsverk ingår ett separat löneavtal eller gör upp ett protokoll där man förbinder sig att antingen helt eller delvis iaktta bestämmelserna i ett kollektivavtal för arbetsmarknadsområdet inom den privata sektorn, omfattas också sådana löneavtal och protokoll av granskningsförfarandet.

I förhandlingsresultaten inkluderas i avtalen normala föreskrifter om arbetsfredsskyldighet och giltighet. I synnerhet inkluderas följande bestämmelse, för att ämbetsverken inte separat ska behöva säga upp avtalen på ämbetsverksnivå.

Då man säger upp statens tjänste- och arbetskollektivavtal för avtalsperioden 2023–2025 sägs de preciserande tjänste- och arbetskollektivavtalen på ämbetsverksnivå samtidigt upp.

Till begäran om granskning ska bifogas förhandlingsresultaten formulerade som tjänste- och arbetskollektivavtal samt till nödvändiga delar som underteckningsprotokollavtal enligt punkt 4.3. Begäran om granskning ska dessutom innehålla eller åtföljas av en utredning om förhandlingsresultatets huvudsakliga innehåll och om användningen av potterna. Av utredningen ska också beräkningen och beloppet av tillgängliga pottar liksom även användningssättet och kostnadseffekterna av användningen av potterna framgå. Till begäran om granskning ska det även fogas de bedömningar av ämbetsverkspotternas effektivitets- och jämställdhetskonsekvenser som beskrivs ovan i punkt 9.

Förhandlingsresultaten ska skickas för granskning till Statens arbetsmarknadsverk på e-postadressen kirjaamo.vm@gov.fi, men alltså inte till e-postadressen sopimusasiakirjat@vm.fi som nämns flera gånger ovan.

I en situation enligt punkt 6 och 11 ovan, där man har kommit överens om att använda ämbetsverkspotten i sin helhet som allmän höjning ska dessa förhandlingsresultat inte sändas för granskning till Statens arbetsmarknadsverk separat, utan förhandlingsresultatet konstateras genom protokollförfarandet som då gäller med samma effekt som tjänste- och arbetskollektivavtal direkt med stöd av 5 och 6 § i tjänstekollektivavtalet på central nivå. Finansministeriet godkänner med stöd av 6 § i förordningen om statens tjänstekollektivavtal dessa förhandlingsresultat och noteringsprotokoll som preciserande tjänstekollektivavtal genom denna förhandlingsföreskrift. Dokumenten ska sändas till Statens arbetsmarknadsverk på den e-postadress som anges i punkt 11.

13. Tekniskt underhåll av ämbetsverkens avtal

Denna punkt i dokumentet gäller som rekommendation.

Största delen av ämbetsverken upprätthåller helhetsversioner av sina tjänste- och kollektivavtal, så att de alltid eller åtminstone regelbundet uppdateras på ett eller annat sätt till enhetliga helheter. En del har emellertid bara tillgång till serien av avtalen och ändringarna i dem.

Finansministeriet rekommenderar fortfarande att de arbetsgivare som ännu inte har sådana, skulle utarbeta tekniska helhetsversioner av avtalshandlingarna i fråga, och hålla dem uppdaterade. Detta gäller framför allt avtal om statens lönesystem och underteckningsprotokollen till dem samt avtalsbaserade ändringar och ändringar som noterats vid protokolls-förfarande, men även andra avtal.

Detta slags helhetsversioner är avsedda att användas av både arbetsgivaren och personalorganisationerna som hjälpmedel. Det är enklare att konstatera innehållet i gällande avtal med hjälp av dessa slags helhetsversioner i den dagliga verksamheten. Avtalstexterna får inte ändras i de tekniska helhetsversionerna jämfört med ordalydelsen i gällande avtal och ändringshandlingar (såsom ändringar som noterats vid protokolls-förfarande).

Detta slags tekniska versioner ersätter inte de egentliga avtalshandlingarna som är bindande, och som fortfarande ska existera och finnas tillgängliga. Då avtal i fortsättningen ändras, ska ändringarna genomföras genom ändringar i de egentliga avtalshandlingarna. Arbetsgivaren ska sedan uppdatera den tekniska helhetsversionen på motsvarande sätt.

Då versionen utarbetas ska ämbetsverket förutom tidigare avtalsändringar ta i beaktande även de ändringar av avtalen om statens lönesystem som på ämbetsverksnivå vanligtvis genomförs vid protokolls-förfarande i samband med avtal på central nivå, sådana som de verkställts särskilt för varje gång. Dessa är:

- 1) bestämmandet av den personliga lönedelen i vissa frånvarofall (avtal 31.10.2007),
- 2) utvärderingsgruppens roll och rätt att få information (avtal 28.3.2010),
- 3) förfarandet då arbetsgivaren erbjuder mindre krävande uppgifter (avtal 28.2.2011) och
- 4) nya anställdas personliga lönedelar och löner enligt statens lönesystem i korta, tidsbundna anställningsförhållanden (avtal 24.11.2011).

Den tekniska helhetsversionen kan utarbetas på ett sätt som ämbetsverket upplever ändamålsenligt, dock alltid med hänvisning till ändringshandlingens. I dessa fall kan man även sätta hakparentes runt övergångsperiodbestämmelserna som gäller det nya lönesystemet eller statens lönesystem, om övergångsperioden enligt dem redan löpt ut.

Den tekniska helhetsversionen ska utarbetas av arbetsgivaren, som även svarar för versionens korrekthet och tydlighet. Det är inte fråga om förhandlingar om avtalsändringar, och det protokolls-förfarande som avses i punkt 6 i verkställighets-

och förhandlingsföreskrifterna tillämpas inte heller. Ämbetsverkets avtalsparter ska emellertid ges möjlighet att uttala sig om den tekniska versionen innan den publiceras. Versionen behöver inte skickas till Statens arbetsmarknadsverk.

Om ämbetsverksarbetsgivaren till skillnad från det som sägs ovan själv vill uppdatera avtalen tekniskt tillämpas tjänste- och arbetskollektivavtalsförfarandet.

Förhandlingsdirektör   Sari Ojanen

Regeringsråd   Risto Lerssi

Bilagor   Protokollmall

Distribution   Ministerierna och ämbetsverken

För kännedom

Protokollmall

Bilaga

Protokollet har utarbetats utifrån förhandlingar som avses i punkt 11 i de verkställighets- och förhandlingsföreskrifter som utfärdats av finansministeriet 10.3.2023 och som förts mellan xxx (arbetsgivare) samt xxx, xxx och xxx (personalorganisationer den xx xxxxx 2023.

1 §

Protokollförfarandet baserar sig på de förhandlings- och avtalsföreskrifter som finansministeriet utfärdat 10.3.2023.

2 §

Avtalsparterna konstaterar att man inom avtalsområdena xx och yy

Faktorer som ska antecknas i noteringsprotokollet 2023:

- på central nivå genom 4 § i avtalet av 24.3.2023 har förnyat följande tidigare avtal för avtalsperioden 1.3.2023–28.2.2025:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

- från och med 1.5.2023 ska följa följande lönetabell som inkluderar den allmänna höjningen vid denna tidpunkt

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Om ett protokoll utarbetas 2024 omnämns de faktorer som konstaterats tidigare i denna förhandlingsföreskrift och som ska noteras 2024.

3 §

Detta protokoll gäller inte som tjänste- eller arbetskolektivavtal.